

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN TOIMINTARAPORTTI

9. ISTUNNON PÄÄTÖSLAUSELMIEN ETENEMISESTÄ VUOSINA 2017 – 2021

Ulkosuomalaisparlamentin (USP) 9. istunto kokoontui Helsingin yliopistolla 15. – 16.6.2017. Edellisten vuosien tapaan istunnon päätöslauselmayhteenveto toimitettiin kieliversioineen Suomen pääministerille, jonka kansliasta alkaa lausuntokierros eri ministeriöihin. Päätöslauselmat vastaanotti Juha Sipilää sijaistanut valtiosihteeri Paula Lehtomäki. Valtioneuvoston lausuntokierros toteutettiin sähköisesti.

Tämä toimintaraportti kertoo USP:n vuoden 2017 istunnon päätöslauselmien edistymisestä. Toimintaraportti löytyy USP:n sivustolta usp.fi USP:n 10. istunnon kohdalta. Sen hyväksyntä on USP:n 10. istunnon asialistalla. Raportin kohteena olevat päätöslauselmat (56) ovat siellä kohdassa usp.fi > USP:n istunto > Päätöslauselmat.

PÄÄTÖSLAUSELMA 1. Brexitin vaikutukset suomalaisiin

Suomi-Seura jatkaa Britanniassa asuvien suomalaisten ja heidän perheidensä tilanteen seurantaan. Suomen viranomaiset ja hallitus ovat tiedottaneet Britannian EU-erosta eli Brexitistä. Suomi-Seura ja USP:n puhemieshistoria ovat keskustelleet ulkoministeriön (UM) konsulipalveluiden yksiköiden kanssa Britanniassa asuvien suomalaisten näkökannoista.

Britannian ero EU:sta tapahtui 30.1.2020, eikä se ole EU:n jäsen 1.2.2020 lähtien. Tästä alkoi Britannian ja EU:n eron jälkeiseen aikaan valmistautuminen. Tämä ns. siirtymäkausi loppui 31.12.2020. Alkaen 1.1.2021 voimassa ovat vain kauden aikana neuvotellut sopimukset.

Erosopimus turvaa Britanniassa asuvien EU-kansalaisten EU-oikeuteen perustuvat oleskelu-, työnteko- ja sosiaaliturvaoikeudet elinikäisesti, jos he asettuivat asumaan maahan ennen 1.1.2021, sellaisina kuin ne olivat 31.12.2020. Suomeen ennen 31.12.2020 muuttava brittipuoliso saa oleskeluluvan perhesiteen perusteella. Britanniaan jäämään haluavien suomalaisten pitää hakea oleskelulupaa kesään 2021 mennessä. Hakuoikeus on maahan 2020 puolella muuttaneilla. Rekisteröityminen tarjoaa laillisen maassaolo-oikeuden. Jo ylimenokaudella tuli muutoksia, esimerkiksi Suomessa toimivien pankkien palveluntarjonnan rajoituksia.

Kansalaiset saavat luotettavaa Brexit-tietoa UM:n Eurooppa-tiedotuksesta (eurooppatiedotus.fi). Suomen Iso-Britannian suurlähetystö tiedottaa aktiivisesti nettisivuillaan. Suomen Merimieskirkko Lontoossa on edesauttanut suomalaisten rekisteröitymistä ajoissa Britannian EU-kansalaisten uuteen *settled status* -järjestelmään. Suomi-Seura tiedottaa säännöllisesti erosopimuksesta sen edistyessä e-uutiskirjeessä, sosiaalisessa mediassa (Facebook) ja kotisivulla, uusin [tiedote julkaistiin 14.4.2021](#).

2. Kirjeäänestys ulkosuomalaisille

(Aiemmat päätöslauselmat 50/2007, 3/2010, 6/2012, 2/2015, 2/2017)

Eduskunta hyväksyi 21.11.2017 kirjeäänestysoikeuden ulkosuomalaisille ja vaalien ajan ulkomailla oleskeleville. Suomi-Seura valmistautui vaaleihin yhteistyössä Oikeusministeriön (OM), ulkoministeriön ja Väestörekisterikeskuksen (nykyinen DVV) kanssa luomalla kirjeäänestysesitteen kieliversioineen. OM julkaisi sen vaalit.fi -sivulla. Seura jakoi esitettä sähköisissä viestintäkanavissa, väritulosteena ja aikaisena *Suomen Silta -lehden* (4/2018) liitteenä. *Kirjeäänestysseminaarista* 10.10.2018 verkostokumppanien kanssa tehtiin videotallenne. Sen avasi

sisäministeri Kai Mykkänen. OM:n sekä VRK:n johto ja Helsingin yliopiston sekä Siirtolaisuusinstituutin asiantuntijat esittelivät kirjeäänestyksen ja ulkosuomalaiset yleisemmin. Ulkosuomalaisia 254.000 äänioikeutettua edustivat etänä osallistuneet vieraat Dubaista, Saksasta, Yhdysvalloista. Ruotsin 109.000 äänioikeutettua edusti ruotsinsuomalainen nuori. Samoin syksyllä 2018 Suomi-Seuran ulkosuomalaisten verkosto osallistui OM:n globaaliin kirjeäänestysmateriaalin tilauksen ja palautuksen testaukseen. *Ulkosuomalaiset vaaleissa/FinnVote* -verkostossa koordinoitiin tutkijoiden ja asiantuntijoiden kanssa vaali- ja äänestystietoa. FinnVote.fi esittelee vaalitutkimuksia. Helsingin yliopiston tutkijat avasivat sivuston ulkosuomalaisetvaaleissa.fi. Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimiston kanssa järjestettiin 25.1.2019 vaalikeskustelu *Kaikkien aikojen vaalikevät: 100 hyvää syytä äänestää*. Toimittaja Kari Lumikeron ja puhemiehistön kysymyksiin vastasi paneeli eduskuntavaalien ja europarlamentin vaalien ehdokkaita.

Suomi-Seura lehdistötiedotteeseen Suomen kahdesta ensimmäisestä kirjeäänestysvaalista vuonna 2019 ovat ainutlaatuiset (18.4. eduskuntavaaleista ja 6.6. EU-vaaleista). Niihin koottiin ennako- ja kirjeäänestystilastoa OM:stä, oikeusrekisterikeskuksesta, Tilastokeskuksesta ja Väestörekisterikeskuksesta.

[Suomen Silta 2/2020](#) kertoo tutkimuksesta vaalien vaikutuksen selvittämiseksi. Helsingin yliopiston kahdessa tutkimushankkeessa toteutettiin vaalienjälkeinen laaja kyselytutkimus, johon vastasi yli 4 000 Suomen kansalaista yli 50 eri maasta: "Facilitating Electoral Participation from Abroad" ([FACE](#)) ja "Politiskt beteenden i den Finlandsvenska diasporan" tarkastelevat ulkomailla asuvien suomalaisten yhteiskunnallisia arvoja, poliittista identiteettiä ja poliittista osallistumista, sekä miten joustavat äänestysmenetelmät edistäisivät ulkosuomalaisten poliittista edustusta. Heitä kannustettiin kertomaan FACE-tutkimusryhmälle ratkaisuihin joka lisäisivät luottamusta kirjeäänestysmenetelmään. [Suomen Silta 3/2020](#) kertoo tutkimustuloksista. [Suomen Silta 1/2021](#) ja e-uutiskirje 4-2021 kertovat kuntavaalien 2021 kirjeäänestyksestä.

3. Yhteispohjoismaiset suurlähetystöt

Ei toimenpiteitä. Ulkosuomalaisparlamentti korostaa yhteispohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä.

4. Suomen ja Ruotsin yhteinen kahdenvälinen katselmus kielikysymyksessä

Ei toimenpiteitä. Ei kuulu ulkosuomalaisparlamentin toimivaltaan.

5. Suomen pitkät viisumit myös ulkosuomalaisyhteisöjen suosittelukirjeellä

Päätöslauselma ei toteutunut. Puhemiehistö keskusteli ulkoministeriön kanssa Suomen ja Venäjän välisten *pitkien* viisumien myöntämisperusteista. Ne ovat Schengen-viisumisäännösten mukaisia. Niihin ei voi vaikuttaa suosittelukirjeellä. Jatkuvan Schengen monikertaviisumin pituus on nykyisin max. 5 vuotta. Lyhytaikainen viisumi on Schengen-maahantulolupa tilapäisen, max. 90 päivän vierailuun alueella. Yli 90 päivän Suomessa oleskelua varten tarvitaan oleskelulupa, myös tilapäiseen oleskeluun.

6. Suomen kansalaisten lähisukulaisten ilmaiset ja pysyvät viisumit – Бесплатные и бессрочные визы для близких родственников гражданина Финляндии

Päätöslauselma ei toteutunut. Puhemiehistö keskusteli ulkoministeriön kanssa Suomen ja Venäjän välisten pitkien viisumien myöntämisperusteista *sisarustenkin suhteen*. Suomen kansalaisen sisarukset eivät ole EU-Venäjä helpotussopimusta sovellettaessa lähisukulaisia, vaan Suomessa asuvalla lähisukulaisella on oltava Venäjän kansalaisuus. Euroopan yhteisön ja Venäjän federaation viisumien myöntämisen helpotussopimus toteaa (Artikla 6) viisumihakemuksen käsittelymaksusta vapautettavista lähisukulaisista, että he ovat Venäjän federaation tai jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien EU:n tai Venäjän federaation kansalaisten luona vierailevat puoliset, lapset tai adoptiolapset (ilman ikärajaa), vanhemmat tai huoltajat, isovanhemmat ja lapsenlapset.

Venäjän kansalainen voi saada ilmaisen viisumin, jos matkan tarkoitus on esim. tieteellinen yhteistyö, omiin opiskeluihin liittyvä opintomatka, ystävyyskaupunkien viralliseen vaihto-ohjelmaan osallistuminen tai Suomessa asuvan lähisukulaisen luona vierailu. Matkan tarkoituksesta ja mahdollisesta sukulaisuussuhteesta on esitettävä kirjallisia todisteita. Puhemiehistön toive viisumin hinnanalennuksesta *nuorten ja inkeriläisen kulttuuriyhteistyön tukemiseksi* ei saanut ulkoministeriöltä vastakaikua.

Suomi alkoi vaatia syyskuussa 2019 Schengen-sopimuksen mukaisesti venäläisturisteilta ja omatoimimatkoilijoilta palkka- ja varallisuustietoja sekä matkasuunnitelmaa Suomen viisumia haettaessa. Mahdollisuus myöntää maksuttomia viisumeita säilyi, perustuen Schengen-säännösten mukaiseen EU-Venäjä viisumihelpotussopimukseen.

7. Suomen suurlähetystöjen ja ulkomaanedustustojen valtuuttaminen ja velvoittaminen ottamaan vastaan ja välittämään ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten siviilisäädyn, perhetapahtumien ja kansalaisuuden muutokset

Päätöslauselma toteutui. Ulkoministeriön nykykäytännön mukaan Suomen edustustot ottavat vastaan Suomen kansalaisten toimittamia ilmoituksia väestötietojärjestelmään välittääkseen ne maistraattiin. UM:n maksuasetus-muutos 1.9.2020 teki maksulliseksi edustustojen palvelun lähettää muuttuneita henkilötietoja DVV:lle. Kansalaisia kannustetaan toimittamaan Suomen kansalaisen ulkomailla tapahtunutta syntymää, avioliittoon vihkimistä tai kuolemaa koskevat ulkomaiset asiakirjat itse suoraan maistraattiin. Asiointimaistraatin voi valita itse vuoden 2020 alusta. Tuolloin väestötietojärjestelmää ylläpitävä Väestörekisterikeskus (VRK) ja maistraatit yhdistyivät Digi- ja väestötietovirastoksi (dvv.fi – ulkosuomalaisen sähköiset ilmoituspalvelut: <https://dvv.fi/ulkomailla-asuminen>). Tietojen ajantasaisuus väestötietojärjestelmässä on tärkeää. Esimerkiksi äänioikeusrekisterin laatiminen ja monet viranomaisyhteydenotot kuten eläkepäätökset ja asevelvollisuusasiat perustuvat siihen. Kansalaisella on lakisääteinen velvollisuus ilmoittaa henkilötietojensa muutoksista.

8. Passisalkku Keski-Eurooppaan (Frankfurt)

(Aiemmat päätöslauselmat 7-8/2015)

Päätöslauselma toteutui, kun Frankfurt-am-Mainiin sijoitettiin passisalkku.

9. Passisalkun käytön tehostaminen

(Aiemmat päätöslauselmat 54/2007, 5/2010, 7-8/2015, 8-9/2017)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Suomen edustustoille, joilla on käytössä passisalkut, on toivottu riittäviä määrärahoja passisalkkujen tehokasta käyttöä varten ja että ne kiertäisivät säännöllisesti ja kattavasti alueillaan eri paikkakunnilla/naapurimaissa ja olisivat yhdessä

kohteessa päivää pidempään. UM seuraa edustustojen passisalkkujen optimaalisen käyttöä edustustojen tehtäväkentän ja käytössä olevien voimavarojen puitteissa.

10. Passin uusiminen ja siihen lisättävät vanhan passin käyttämättä jääneet kuukaudet

(Aiemmat päätöslauselmat 13/2015, 10/2017)

Vanhasta passista käyttämättä jäävän enimmillään 6 kk aikavälin lisääminen uuteen passiin ei ole toteutunut. Sisäministeriön Poliisiosaston mukaan uuden passin voi hakea milloin vain vastaavasti, kuten passin kadottua tai turmelluttua. Passihakemus käsitellään normaalitapauksessa heti sen tultua vireille. Sähköisen passin käsittelyaika voi olla 1-3 päivää ja käsittelyaika ennakoitavissa.

11. Passin voimassaoloajan pidentäminen 10 vuodeksi

(Aiemmat päätöslauselmat 4/2010, 9/2012, 12/2015)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. SM:n Poliisiosaston mukaan tilanne ei ole muuttunut edellisestä lausunnosta, syinä sirun tietoturvan ajantasaisuus, passikirjan turvallisuus, kasvokuvan silmämääräisen ja koneellisen tunnistuskelpoisuuden varmistus ja erilaisten väärinkäytösten esto. Biometrian yleistyessä rajatarkastuksessa korostuu biometrinen tunnistusten laadun merkitys. Lyhyemmän voimassaoloajan passiin voidaan lisätä nopeammin väärinkäytöksiä ehkäiseviä uusia tekniikoita ja turvatekijöitä. Nykyinen sirun toimittaja takaa toimivuuden (tietoturvan) vain noin seitsemään vuoteen saakka.

12. Maksu kansalaisuuden määrittämisestä maahanmuuttovirastoon

Ei toimenpiteitä. Maahanmuuttoviraston sivuston mukaan viranomaisen (poliisi maistraatti, edustusto) tulee pyytää kansalaisuuden määrittämistä, jos henkilön kansalaisuustiedon epäillään olevan virheellinen väestötietojärjestelmässä tai se ei ole ajan tasalla.

13. Apostille

Päätöslauselma ei toteutunut. Suomen edustustoille ja kunniakonsulaateille ei voida antaa oikeutta todistaa alkuperäiset viralliset asiakirjat oikeiksi ja toimittaa ne eteenpäin Suomen viranomaisille. Tiedon tallettamiseksi väestötietojärjestelmään, on asiakirjan oltava lain väestötietojärjestelmästä ja varmennepalveluista (661/2009) mukaan laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Näin Suomen kansallinen lainsäädäntö edellyttää, Suomen kansalaisen toimitettua Suomeen ulkomaan edustustolle ulkomailla tapahtunutta syntymää, avioliittoon vihkimistä tai kuolemaa koskeva ulkomainen asiakirja välitettäväksi maistraatille, on edustuston varmistettava, että ulkomainen asiakirja on asianmukaisesti laillistettu tai varustettu apostille-todistuksella.

14. Ulkosuomalaisen Suomen kansalaisuuden ehdot

(Aiemmat päätöslauselmat 10/2012)

Päätöslauselma ei toteutunut muuttaa kansalaisuuslakia niin, että syntyperäinen Suomen kansalainen, joka on myös jonkin toisen valtion kansalainen, säilyttää automaattisesti Suomen kansalaisuuden. Edelleen tulee todistaa riittävä yhteys Suomeen ja ilmoittaa Suomen

viranomaisille 22 ikävuoteen mennessä halusta säilyttää kansalaisuus. Vaikka kansalaisuuslaki on monikansalaisuudelle myönteinen, ei kansalaisuuden säilyttämistä ilman tosiasiallisia siteitä tai yhteyksiä Suomeen pidetä tarkoituksenmukaisena. Maahanmuuttovirasto ilmoittaa kansalaisuuden menettämisen uhasta ja säilyttämismahdollisuudesta niille Suomen kansalaisille, joilla on ollut kotikunta Suomessa alle seitsemän vuotta. Ilmoitus lähetetään vuosittain sinä vuonna 18 vuotta täyttävälle, joiden osoite on väestötietojärjestelmässä. Ohjeen saajalla on aikaa ikävuodet 18–21 ilmoittaa kansalaisuuden säilymisestä riittävän yhteyden perusteella Suomen edustustolle, poliisille, pääesikunnalle tai siviilipalvelukeskukselle, joilla on automaattinen ilmoitusvelvollisuus maistraatille. Riittävän yhteyden voi todistaa eri tavoin. 22-vuotiaana menetetyn kansalaisuuden saada takaisin maksullisella ilmoituksella.

15. Suomen kansalaisuus ilmoituksesta entisen Suomen kansalaisen lapsille ja näiden alaikäisille lapsille

(Aiemmat päätöslauselmat 2/2007, 4/2007, 15/2010)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut muuttaa kansalaisuuslakia siten, että syntyperäisten entisten ja nykyisten Suomen kansalaisten aikuiset lapset (18 vuotta täyttäneet) ja heidän alaikäiset lapsensa saisivat ilmoitusmenettelyllä Suomen kansalaisuuden. Mahdollisuus sisältyi vuonna 2003 voimaan tulleen kansalaisuuslain 60 §:n siirtymäsäännökseen entisen Suomen kansalaisen määräajassa tehtävästä kansalaisuusilmoituksesta, ja oli voimassa 1.6.2003 – 31.5.2008. Henkilö, joka oli menettänyt Suomen kansalaisuuden saadessaan toisen maan kansalaisuuden, saattoi hakea sitä takaisin ilmoitusmenettelyllä ilman Suomessa asumisen edellytystä ja mahdollisuus koski entisten ja nykyisten Suomen kansalaisten jälkeläisiä siinäkin tapauksessa, vaikkei heillä ollut koskaan ollut Suomen kansalaisuutta. Siirtymäajan jälkeen entinen Suomen kansalainen voi saada Suomen kansalaisuuden takaisin ilmoituksesta. Alaikäinen huollossa oleva lapsi saa samalla Suomen kansalaisuuden, jos on ilmoituksen kanssakijana.

16. Palvelutalo ulkosuomalaisille Helsingin seudulle ja suomalaisten seniorien avuntarpeen koordinointi

(Aiemmat päätöslauselmat 12/2012)

Päätöslauselma toteutui osittain. Suomi-Seuran [Seniorit maailmalla -sivusto](#) tiedottaa erityisesti ulkosuomalaisensioireita kansainvälisissä tilanteissa. Asiakokonaisuus löytyy myös maksutta Suomi-Seuran neuvontapalvelusta tilattavissa olevasta *Senioripaluumuuttajan oppaasta*. Opas on luettavissa Suomi-Seuran verkkosivulla neuvontaosiossa ja tilattavissa Seniorit maailmalla - palautelomakkeen kautta tai sähköpostitse info@suomi-seura.fi.

lääkäät paluumuuttajat tulevat asuinkuntansa sosiaalipalvelujen piiriin vakituisen Suomessa asumisen kautta. Koska sosiaalipalvelut/vanhuspalvelut ovat kuntien vastuulla, ei julkinen sektori voi tarjota erityisasemaa paluumuuttajille palvelutalopaikkavalinnassa, vaan he ovat yhdenvertaisessa asemassa muiden kuntalaisten kanssa. Yksityisen ja kolmannen sektorin suunnitelmat ja hankkeet paluumuuttajien omasta palvelutalosta eivät ole toteutuneet hankerahoituksen puutteessa. Yksityisiin palvelutaloihin ulkosuomalaisensiorit voivat hakeutua Suomessa asuvien tavoin. Helsingin seudulla paluumuuttajat usein hakeutuvatkin yksityisiin palvelutaloihin, joissa asuu ennestään muita paluumuuttajia.

17. Opiskelija- ja työntekijävaihto vanhus- ja dementiahoidon alalla

Päätöslauselma toteutui osittain. Harjoittelijavaihto-ohjelmien kautta ulkosuomalaisenioreille tarkoitetut ulkosuomalaisvanhusten palvelutalot ja vanhainkodit ovat voineet saada suomenkielisiä harjoittelijoita jo pari vuosikymmentä. EU ja ETA- maissa harjoittelijavaihto tapahtuu EU:n omien harjoittelijavaihto-ohjelmien kautta, etupäässä Erasmus-vaihto-ohjelman kautta. EU:n ulkopuolelle sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijat ja vastavalmistuneet voivat hakea EDUFI'n kautta harjoitteluun Suomi-koteihin Australiaan ja Kanadaan. Suomi-kodit tarjoavat senioriasuntoja, suomenkielisiä palveluja ja hoitopaikkoja vanhenneille suomalaissiirtolaisille eri puolilla maailmaa. Koska sosiaali- ja terveydenhoitoala on tarkasti säännelty ala, on työntekijävaihto rajoittunutta eri maiden erilaisten pätevyysvaatimusten takia. Sosiaali- ja terveydenhoitoalan ammatinharjoittajan on pääsääntöisesti haettava toisen maan lainsäädännön mukaisen ammatin harjoittamisen pätevyyttä ennen kuin voi toimia ammatissaan. Sosiaali- ja terveysministeriö on avoin mahdollisuudelle selvittää alan viranomaisten kanssa, voidaanko sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijoiden harjoittelijavaihtoa ulkosuomalaisten hoitokoteihin ulottaa koskemaan myös toisen asteen oppilaitosten opiskelijoita (saatu kirjaus [Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelmaan vuosiksi 2017-2021](#), s. 45).

18. Henkilön viimeinen tahto

Päätöslauselma toteutui. Suomi-Seuran [Seniorit maailmalla -sivustolla](#) on tiedotettu erityisesti ulkosuomalaisenioreille testamentin, edunvalvontavaltuutuksen ja hoitotestamentin tekemisen ja asiakirjojen laillisuuden tärkeydestä kansainvälisissä tilanteissa. Asiakokonaisuus löytyy myös maksutta Suomi-Seuran neuvontapalvelusta tilattavissa olevasta *Senioripaluumuuttajan oppaasta*. Opas on luettavissa seuran verkkosivulla neuvonta-osiossa ja tilattavissa Seniorit maailmalla - palautelomakkeen kautta tai sähköpostitse info@suomi-seura.fi.

19. Sairausvakuutuksen periminen vakituisesti ulkomailla asuvilta ulkosuomalaisilta eläkeläisiltä

Ei toimenpiteitä. Suomen verohallinto perii sairaanhoitomaksun vain niiltä ulkomailla asuvilta eläkeläisiltä, joiden sairaanhoitokuluista Suomi on vastuussa.

20. Ulkosuomalaisten senioreiden tukeminen

Päätöslauselma ei ottanut kantaa. Suomi-Seura tekee jo yhteistyötä ulkosuomalais- ja paluumuuttajasenioreiden parissa toimivien tahojen kanssa, ja edunvalvontaa olemassa olevien päätöslauselmien pohjalta. Suomi-Seuran [Seniorit maailmalla -sivustolla](#) tiedotetaan ulkosuomalaisenioreita kansainvälisissä tilanteissa. Seuran neuvontapalvelusta voi tilata *Senioripaluumuuttajan oppaan*. Opas on luettavissa seuran verkkosivulla neuvonta-osiossa ja tilattavissa Seniorit maailmalla -palautelomakkeen kautta tai sähköpostitse info@suomi-seura.fi.

21. Verojen oikaisuajan palauttaminen viiteen vuoteen

Ei toimenpiteitä. Valtiovarainministeriön mukaan mahdollinen kaksinkertainen verotus poistetaan verosopimuksen kaksinkertaisen verotuksen estävien määräysten mukaisesti. Tästä voi verovelvollinen tehdä oikaisuvaatimuksen, jos hän katsoo, että häntä on verotettu sopimuksen vastaisesti. Jos taas hän katsoo, että toinen valtio on toiminut sopimuksen vastaisesti, hän valittaa siihen valtioon. Yleistä 3 vuoden määräaikaa verovuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta pidetään tarpeeksi pitkänä oikaisuvaatimuksen tekemiselle tilanteissa, joissa verovelvollinen katsoo, että hän on väärin verotettu Suomessa. Jos muutoksenhaku tai verotuksen toimittaminen

on vielä kesken toisessa valtiossa, voi Suomen oikaisulautakunta lykätä oikaisuvaatimuksen käsittelyä, jos toisessa valtiossa annettavalla ratkaisulla olisi merkitystä Suomen verotuksessa.

22. Sosiaalityöntekijä Espanjan Aurinkorannikoille pysyvästi

(Aiemmat päätöslauselmat 20/2015)

Päätöslauselma on toteutunut väliaikaisesti. Vuonna 2020 Suomi-Seuran yhteistyökumppani Suomen Merimieskirkko ry sai STEA-rahoituksen kolmivuotiselle Aurinkorannikon sosiaalityön hankkeelle, erityistä tukea ja apua tarvitsevien alueella asuvien ja liikkuvien suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseen ja paikallisen vapaaehtoisuuden tukemiseen. Pysyvän sosiaalityön tarve ja mahdollisuudet tutkitaan. Aurinkorannikolle muutti koronapandemiaan asti yhä enemmän suomalaisten yritysten työntekijöitä perheineen ja turismi lisääntyi. Talvikausina alueella asuu 20 – 30 000 suomalaista. Aurinkorannikon suomalaisen peruskoulun ja lukion oppilaiden on vanhempineen pidettävä kotipaikka ja sosiaaliturva Suomessa, jotta lapset voisivat opiskella koulussa.

23. Tietyissä maissa asuvien ulkosuomalaisten sairaanhoitokulut Suomessa

Ei toimenpiteitä. Suomen kansalaiset, jotka asuvat niissä maissa, jotka eivät ole solmineet sosiaaliturvasopimusta Suomen kanssa ja maksavat veroja Suomeen, eivät voi saada oikeutta käyttää sairaanhoitopalveluita Suomen vierailullaan samaan hintaan kuin muutkin ulkomailla asuvat henkilöt, joiden maiden kanssa Suomella on sairaanhoitopalveluita koskeva sopimus. Kyse on muualla kuin EU/ETA-valtioissa tai Sveitsissä, Australiassa tai Kanadan Quebeckin provinssissa asuvien suomalaisten sairaanhoito-oikeuksista. Näillä alueilla asuvat suomalaiset saavat sairaanhoitopalveluja Suomessa samoin ehdoin kuin Suomessa asuvat henkilöt. EU:n alueella tilanne perustuu EU-lainsäädäntöön. Kahdenvälisen sairaanhoitosopimusten perusteella kustannuksia ei korvata sopimusvaltioiden välillä, vaan sopimukset perustuvat vastavuoroisuuteen. Suomi ei ole tehnyt kahdenvälisiä sairaanhoitosopimuksia vuoden 1992 jälkeen, vaan on tavoitellut ja tehnyt vain sellaisia sosiaaliturvasopimuksia, joissa on kyse eläkeoikeuksien turvaamisesta ja kaksinkertaisten sosiaaliturvamaksujen välttämisestä. Kahdenväliset sopimusmääräykset ovat vakiintuneita perustuen joko vastavuoroisuuteen tai kustannusten korvaamiseen valtioiden kesken, eikä sairaanhoidon saaminen yhdenvertaisin maksuin paikallisten kanssa perustu verojen maksamiseen ko. maahan.

24. Ajoneuvon rekisteröiminen Suomessa ulkosuomalaisena

Päätöslauselma toteutui. Ulkosuomalaisen henkilön ajoneuvon Suomen rekisteröinti helpottui vuonna 2019. [Ajoneuvoverolippu toimitetaan ulkomaille, myös paperipostina](#). Uudistuksen myötä verovelvollinen on omistaja, vaikka hänen vakituinen osoitteensa olisikin ulkomailla. Jos ajoneuvolle halutaan yhä kuitenkin 1-haltija, eli omistaja ja lisäksi haltija Suomessa, on 1-haltija verovelvollinen. [Traficomin sähköisessä palvelussa](#) asioidaan vahvan sähköisen tunnistautumisen kautta. Lomakkeet löytyvät myös valtion Suomi.fi -palvelusta (tietoa Suomi.fi-palvelusta: <https://dvv.fi/henkiloasiakkaat>).

25. Käräjäoikeuden käsittelymaksun alentaminen koskien avioeron rekisteröimistä Suomessa kun kyseessä on suomalaisen ja ei-EU-kansalaisen välinen avioliitto

Ei toimenpiteitä.

26. Kela-kortti ulkomailla asuville Suomen kansalaisille

Ei toimenpiteitä.

27. Etäkoulu Kulkurin valtionavustuksen tasokorotus

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. [Etäkoulu Kulkuri](#) on Kansanvalistusseuran ylläpitämä ulkomailla asuvien suomalaislasten ja -nuorten koulu, jossa voi opiskella äidinkielen ja kirjallisuuden lisäksi kaikkia peruskoulun lukuaineita asuupa missä vain maailmalla. Valtionavustus on vuodesta 2008 lähtien ollut 140 000 €/vuosi. Vuosina 2012–2016 avustuksiin saatiin lisäystä eduskunnan kertaluontoisilla päätöksillä. Valtionavustus ei reagoi oppilasmäärän, suoritettujen kurssien määrän tai muiden kustannusten muutoksiin, vaan toiminta muuttuu alijäämäiseksi, kun oppilasmäärä tai muut kustannukset kasvavat. Verkko-opetuksen edellyttämän, budjetin tasapainottavan harkinnanvaraisen valtionavustuksen tulisi olla vähintään 200 000 € (valtion talousarvion yleissivistävän koulutuksen järjestömomentti).

28. Kesälukioseuran valtionavustus turvattava jatkossakin ulkosuomalaislasten ja -nuorten kesäleirien järjestämiseen

(Aiemmat päätöslauselmat 18/2007, 2015)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Kesälukioseura järjesti ulkosuomalaislasten ja -nuorten kursseja 7-18-vuotiaille 1970-luvulta lähtien. Vuonna 2015 kurssit jouduttiin lopettamaan syynä valtionavustuksen supistumisen ja vuosiheilahtelu. Kesälukioseuran hallitus päätti, ettei kesällä 2017 järjestetty ulkosuomalaislasten ja -nuorten suomen kielen kursseja johtuen valtionavustuksen supistumisesta. Kesälukioseuran valtionavustusta opetus- ja kulttuuriministeriön järjestömomentilta on leikattu vuodesta 2011 lähtien. Avustuksen nostamista vähintään 2013 tasolle pidetään kesäleiritoiminnan uudelleen käynnistämisen ehtona. Vuosina 2019 ja 2020 avustuksen määrä riittää vain kesälukiotoiminnan järjestämiseen.

29. Suomi-koulujen pysyvä rahoitus

(Aiemmat päätöslauselmat 26/2012, 27/2015, 28/2015)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Toimenpiteet jatkuvat. Opetushallitus jakaa vuosittain valtionavustusta järjestöjen toimintaan. Sen avulla tuetaan mm. Suomi-koulujen tuki ry:n ja Suomi-koulujen toimintaa ja kehittämistä ja mahdollistetaan Suomi-koulujen toiminta. Suomi-kouluilla on oma rivinsä talousarviossa (momentti 29.10.51 ja 52). Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) pyrkii yleisesti vähentämään budjettimomenttien määrää, eikä esitystä omasta Suomi-koulujen budjettimomentista pidetä tarkoituksenmukaisena. OKM ei ole nostanut vuosittaista Suomi-kouluille myönnettävää määrärahaesitystä. Eduskunta on huomioinut tämän vuodesta 2011 myöntämällä niille lisämäärärahaa. Vuosille 2020 ja 2021 oli lisämääräraha 300 000 €, joka on 70 %:n nosto ministeriön pohjaan 429 000 €. Vuodelle 2021 eduskunnan valtiovarainvaliokunta lisäsi mietintöön:

”Valiokunta pitää välttämättömänä, että toiminnan rahoitus saadaan pysyvästi kestäväälle pohjalle. Valiokunta kiinnittää huomiota myös *Suomi-koulujen tuki ry:n* toimintamahdollisuuksien turvaamiseen. Suomi-koulujen tuki ry:n tehtävänä on mm. Suomi-koulujen pedagoginen kehittäminen ja tukeminen, ja se laatii myös opetusmateriaalia ja järjestää

Suomi-koulujen opettajien jatkokoulutusta. Yhdistys toimii pääosin talkoovoimin ilman palkattuja työntekijöitä, mikä ei saadun selvityksen mukaan anna riittäviä mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen.”

Vuosi	OKM	Eduskunta	Yhteensä
2009	450 000 €	-	450 000 €
2010	450 000 €	-	450 000 €
2011	450 000 €	200 000 € 44,4%	650 000 €
2012	450 000 €	150 000 € 33,3%	600 000 €
2013	450 000 €	150 000 € -"-	600 000 €
2014	450 000 €	150 000 € -"-	600 000 €
2015	450 000 €	150 000 € -"-	600 000 €
2016	390 000 € (lasku 13,4 %)	200 000 € 51,3%	590 000 €
2017	424 000 €	230 000 € 54,2%	654 000 €
2018	429 000 €	150 000 € 35%	579 000 €
2019	429 000 €	250 000 € 58,3%	679 000 €
2020	429 000 €	300 000 € 70%	729 000 €
2021	429 000 €	300 000 € 70%	729 000 €

Suomi-koulujen toimintaedellytyksiä käsiteltiin 2018-19 OKM:n työryhmässä [Ulkomaankoulujen asema ja tulevaisuus](#) jossa Suomi-Seuralla oli edustus. Sen [muistio \(26.6.2019\)](#) esittää kehittämissuhteita, että

- varmistetaan Suomi-koulujen saaman valtionavustuksen riittävä taso;
- toimintaa kehitetään niin, että se tavoittaa myös vuosiluokkien 7-9 oppilaita;
- verkko-opetusta kehitetään;
- Suomi-koulujen koulukohtaisista opetussuunnitelmista laaditaan määrällinen ja laadullinen kartoitus, jonka pohjalta voidaan yhtenäistää ja vahvistaa Suomi-koulujen opetuksen vaikuttavuutta ja laatua;
- Opetushallituksen päätös Suomi-koulujen valtionavustusten myöntämisperusteista vuodelta 2001 päivitetään ja että
- päivityksen yhteydessä otetaan tarkasteluun oppilasryhmän muodostamisen perusteet mukaan lukien valtionavustukseen oikeuttavan ryhmäkoon pienentäminen ja mahdollisuus ottaa alle 3-vuotiaat lapset valtionavustuksen piiriin.

30. Alle 3-vuotiaat Suomi-koulujen valtionavustuksen piiriin

(Aiemmat päätöslauselmat 1/2005, 16/2007, 22/2010, 26/2015)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Tavoite on ulottaa OKM:n valtionavustus alle 3-vuotiaiden suomikoululaisten opetukseen ja että OKM vastaavasti korottaa Suomi-koulujen tukea. Nykyisin rahoitus koskee 3 – 18-vuotiaita suomikoululaisia. Esitys sisältyy myös OKM:n Ulkomaankoulujen asema ja tulevaisuus -työryhmän muistioon (katso PL 29).

31. Suomi-koulujen ryhmäkoon pienentäminen

(Aiemmat päätöslauselmat 1/2005, 24/2010, 24/2015)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Toimenpiteet kesken. Valtionavustuksen myöntämiseen vaaditun Suomi-koulujen ryhmäkoon pienentäminen kuudesta oppilaasta neljään turvaksi kielitaidoltaan eritasoisten oppilaiden laadukkaan opetuksen Suomi-kouluissa. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan Suomi-koulut voivat itse päättää opetusryhmiensä koosta ja kyseessä on vapaamuotoinen kerhotoiminta. Valtionavustuksen saamisen ehto kuuden oppilaan ryhmäkoko koskee opettajien palkkatukea. Ryhmäkoon pienentäminen merkitsisi opetusryhmien määrän lisääntymistä ja näin opettajien palkkakustannusten kasvua. Esitys sisältyy OKM:n ulkomaankoulujen asema- ja tulevaisuus -työryhmän muistioon (katso PL 29).

32. Korkeakouluharjoitteluiden harjoittelutuki

Päätöslauselma toteutui. Opetushallitus antaa keskitetysti tietoa kansainvälisestä harjoittelusta ja työskentelystä, kansainvälisistä vaihto-ohjelmista sekä apurahoista. Näin ulkomailla opintojaan suorittavat saavat Suomessa opintojaan suorittavien opiskelijoiden tapaan tietoa Suomessa tarjolla olevista apurahoista ja muista rahoitusvaihtoehdoista, kuten tukijärjestelmät harjoittelun rahoittamiseksi Suomessa.

33. Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta 1765/2009. Lisäys: Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten

Päätöslauselma ei toteutunut. Vapaasta sivistystyöstä annettua lakia (1765/2009) ei ole muutettu siten, että 4 § kohdalle lisättäisiin ”Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten”. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei myönnä vapaan sivistystyön valtionrahoitusta harrastustoimintaan kuten ulkosuomalaisensiorien tarve suomenkieliseen harrastustoimintaan, vaan opetustunteina koulutukseen. Sofian kannatusyhdistys saa vuosittaista valtionapua. Valtion talousarvion momentilla 29.10.51 (valtionavustus järjestöille) on määräraha Sofia ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan. Ministeriön mukaan käyttötarkoitusta on mahdollista laajentaa koskemaan muissakin maissa olevia suomalaisia, mikäli eduskunta osoittaa momentille tarvittavan rahoituksen. Kansalaisopistojen valtionavustusta leikattiin valtion säästötoimina vuosina 2012-2016, jolla oli supistava vaikutus opistojen tuntimääriin. Ylläpitämislupien lisäys vaatisi lisää rahaa.

34. Eurooppa-koulujen tilan- ja tukiopetuksen puute

(Aiemmat päätöslauselmat 7/2005, 19/2007, 27/2010, 33/2015)

Päätöslauselma ei toteutunut vielä. Opetusviranomaisilta toivottiin toimenpiteitä Eurooppa-koulujen suomalaisten opiskelijoiden ongelmallisten olosuhteiden kuten oppimishäiriöiden kartoittamiseksi ja muunlaista tukea tarvitsevien oppilaiden tukirahoituksen järjestämiseksi, jotta taataan turvallinen, terveellinen opiskelu ympäristö. Oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen ja koulunkäynnin tuen (oppilashuolto) järjestäminen virkoineen tulisi taata Suomen lain edellyttämällä tavalla. Toivottiin myös selvittävän, voivatko Eurooppa-koulut myöntää peruskoulun päättötodistusta vastaavan todistuksen oppilaille, jotka eivät suorita EB-tutkintoa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan opettajat ovat merkittävin menoerä koulujen budjetissa. Eurooppa-koulujärjestelmää johtaa jäsenvaltioiden ja komission edustajista koostuva johtokunta. Jäsenvaltiot nimeävät sitä avustavien kahden lautakunnan jäsenet. Toinen, opetuslautakunta vastaa opetuksen laadun varmistamisesta ja pedagogisesta kehittämisestä. Toimielimissä on henkilöstön, oppilaiden ja vanhempainyhdistyksenkin edustus. Johtokuntaa

avustaa myös Eurooppa-koulujen keskitettyä hallintoa Brysselissä hoitava pääsihteerin johtama keskustoimisto. Se keskustelee EU:n Komission kanssa ja voisi ministeriön mukaan olla osa hyvän ratkaisun löytymistä.

Opetushallitukseen voisi vedota kouluavustajan palkkauksen rahoittamiseksi niissä ulkomailla toimivissa Suomi-kouluissa, ulkomaankouluissa ja Eurooppa-kouluissa, joissa opetuksen eriytykseen on erityistä tarvetta.

35. Yleisen kielikokeen (YKI) suorittaminen Suomen ulkopuolella

(Aiemmat päätöslauselmat 9/2005, 24/2012, 25/2015)

Päätöslauselma ei toteutunut vielä. Suomen virallisten kielten opetuksen tukemiseksi ja oppilaiden kannustamiseksi YKI:ä koskevaa lainsäädäntöä toivottiin muutettavan siten, että Suomen virallisten kielten kielikokeiden suorittaminen on mahdollista myös Suomen ulkopuolella. Kielitutkintojen myöntäminen on Suomen viranomaiselle säädetty tehtävä johon sovelletaan kotimaista lainsäädäntöä. Opetusministeriön mukaan YKI:n järjestämistä ulkomailla koskevan lainsäädännön valmistelussa olisi huomioitava Suomen lainsäädännön alueellinen soveltamisala, ulkomailla järjestämisestä aiheutuvat kustannukset, järjestämissopimukseen liittyvät mahdolliset kiistatilanteet ja tutkinnon suorittajien oikeusturva. Toimeenpanon rahoitus katetaan osin valtion varoin, osin tutkinnon suorittajilta perittävillä maksuilla.

36. Olemassa olevien ulkosuomalaisten koulujen opetuksen järjestämislupien tarkentaminen ja muuttaminen

(Aiemmat päätöslauselmat 30/2015)

Päätöslauselma ei toteutunut vielä. Asian käsittely jatkuu. Esitettiin, että opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) neuvottelee uudelleen ulkosuomalaisten koulujen järjestämislupien sisällön siten, että se turvaa Suomen kansalaisten joustavan koulunkäynnin suomalaisessa koulutusjärjestelmässä suomen kielellä. Suomen viisi suomalaista peruskoulua maailmalla ovat Virossa (Tartto, Tallinna), Venäjällä (Pietari, Moskova) ja Espanjan Aurinkorannikolla Fuengirolassa (myös lukio). Suomen ulkomaankoulut vetosivat ministeriöön (2.2.2018), että ministeriö turvaa jatkossakin niiden toiminnan. Eduskunta vaati (VaVM 22/2017 vp), että niiden tarve, toimintaedellytykset ja toiminnan vaatima kestävä rahoitus on arvioitava. Vuoden 2018 lopulla valtiovarainvaliokunta toivoi seurantaa ja OKM asetti työryhmän 2018-19 [Ulkomaankoulujen asema ja tulevaisuus](#). Siinä olleet ulkomaankoulujen ja Suomi-Seuran edustajat jättivät eriävän mielipiteensä työryhmän loppu-[muistion \(26.6.2019\)](#) ulkomaankouluja koskevaan kehittämis-ehdotukseen. Eriävä mielipide koskee kolmen vuoden väliaikaisuutta, minkä jälkeen perheet joutuisivat maksamaan koko osuuden koskien lapsen koulunkäyntiä (eli kolmen vuoden jälkeen valtionosuus lakkaisi). Ulkomaankoulujen mukaan niiden oppilaaksioton kriteerinä tulisi olla Suomen kansalaisuus pohjoismaisen mallin mukaisesti.

37. Rajaesteiden poistaminen ulkomailta tulevilta opiskelijoilta

Päätöslauselma toteutui osin. Suomalaisia oppilaitoksia kehoitettiin hyväksymään Suomen ulkopuolelta tulevien hakijoiden arvosanat Suomen arviointijärjestelmään suhteutettuna, jotta heillä on suomalaisten hakijoiden kanssa tasa-arvoinen mahdollisuus hakea suomalaisiin oppilaitoksiin.

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) mukaan henkilöllä on oikeus vapaasti hakeutua suorittamaan laissa tarkoitettua tutkintoa tai koulutusta. Ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi voidaan ottaa hakija, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän, tai jolla koulutuksen järjestäjä muutoin katsoo olevan riittävät edellytykset tavoitteena olevan osaamisen hankkimiseen tai tutkinnon suorittamiseen. Opiskelijaksi ottamisessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Koulutuksen järjestäjä päättää käytettävistä valintaperusteista sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeista. Jatkuva haussa koulutuksen järjestäjä päättää hakuajoista ja -menettelyistä. Ammatillisen perustutkintokoulutuksen tai valmentavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisessa voidaan käyttää valtakunnallisia hakumenettelyitä, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tämän hakumenettelyn valintaperusteista ja pääsy- ja soveltuvuuskokeista voidaan kuitenkin säätää opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen esittelyjen asiakirjojen ja muun selvityksen perusteella, sekä tunnustaa hankittu relevantti osaaminen.

Opetushallituksen ylläpitämästä [Opintopolku-portaalista](#) voi hakea tietoa ammatillisista koulutuksista sekä tutustua valintaperusteisiin. Suomalaiset oppilaitokset ylläpitävät siellä omien koulutustensa tietoja. Palvelu toimii myös ruotsin ja englanninkielisenä.

38. Oregonin suomalaiset tarvitsevat vakituisen suomalaisen papin

(Aiemmat päätöslauselmat 17/2012)

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ulkosuomalaistyön yksiköltä on toivottu yhteistyötä Yhdysvaltojen luoteisten osavaltioiden Oregonin ja Washingtonin suomalaisseurakuntien kanssa, jotta alueelle saadaan yhteinen suomalainen pappi. Portlandilla ei ole määrärahoja kokoaikaisen papin virkaan. Seurakunnat ovat käyneet neuvotteluja yhteisen papin palkkaamisesta kirkon ulkosuomalaistyön johtajan tekemän selvityksen pohjalta. Asia on Kirkon ulkosuomalaistyön hoidossa.

39. Hyvänpuhumisen viikko 20.-26.11.

Ei toimenpiteitä. Ulkosuomalaisparlamentti hylkäsi aloitteen ja ehdotti aloitteen tekijöille muiden kanavien käyttämistä.

40. Kulttuuriturismi Italian ja Suomen välillä

Ei toimenpiteitä. Ulkosuomalaisparlamentti ei voinut ottaa kantaa aloitteeseen sen varhaisen vaiheen vuoksi. Aloitteen tekijöille ehdotettiin yhteistyöverkostomallin kehittämistä, huomioiden että aloite perustuu ulkosuomalaisten paikallisen kulttuurin ja elinkeinoelämän tuntemiseen.

41. Pittsburghin yliopiston kansallisuuksien luokkahuoneiden joukossa olevan Suomalaiskansallisen luokkahuoneen komitean huomioiminen

Päätöslauselma on toteutunut. Pittsburghin yliopiston *Finnish Room Committee*n Suomalaiskansallinen luokkahuone -hankkeesta kertomiseen hyödynnetään mm. Suomi-Seura ry:n virtuaalista Suomi-kylää. Lisäksi hankkeesta kannustetaan jakamaan tietoa ulkosuomalaisten sosiaalisen median ryhmissä ja kanavissa. Lisätietoja: www.nationalityrooms.pitt.edu (linkit Resurssit, New Rooms) ja www.pittsburghfinns.net

42. Ulkosuomalaistietopankki älykkääseen verkostoitumiseen

Päätöslauselma on toteutunut osittain. Ulkosuomalaisparlamentti totesi, että aloitteessa esitetyn kaltaisia rekistereitä on jo olemassa tai suunnitteilla. Ulkosuomalaiset asiantuntijat ja yritykset voivat olla yhteydessä edellä mainittujen rekistereiden ylläpitäjiin, mikäli he haluavat tulla liitettyksi näihin verkostoihin. Ulkosuomalaisparlamentti korostaa, että verkostojen tulee olla avoimia ja että niistä tulisi tiedottaa tehokkaasti.

43. Suomalaisten tv- ja radio-ohjelmien seuraaminen maailmalla

(Aiemmat päätöslauselmat 61/2002, 60-64/2010, 36-37/2015)

Päätöslauselma toteutui osin. Yleä kannustettiin jatkamaan tekijänoikeusneuvotteluja asiaan kuuluvien tahojen kanssa, jotta ohjelmiston tarjonta voi laajentua Suomen maantieteellisen alueen ulkopuolella. Ylen ohjelmien (Yle Areena) saatavuus maailmalla kattaa Ylen mukaan noin 80 % nähdystä ja kuullusta sisällöstä. Huhtikuussa 2018 voimaan astunut EU-alueella koskeva siirrettävyysoikeusasetus (lakiasäättävä direktiivi) avasi 100 % Ylen ohjelmistosta otettavaksi mukaan väliaikaisille verkkovierailuille EU:n alueella Suomessa kirjoilla oleville eli asuville. Uudistus vaatii rekisteröitymisen muutoin vapaaehtoisen Yle tunnuksen kautta. Uudistus ei liity kansalaisuuteen, eikä ole EU:n ulkopuolella asuvien suomalaisten hyödynnettävissä.

Samana keväänä Suomi-Seuraan tuli maailmalta palautetta koetuista Ylen ohjelmiston näkyvyyden rajoituksista. Tyydyttääkseen ulkomaisille copyrightin haltijoille antamia sitoumuksia ostamansa ohjelmiston maantieteellisestä näkyvyyalueesta (Suomi), Yle käyttöönotti tietokoneohjelman, joka tunnistaa katsojan tietokoneen paikkatunnuksen eli maantieteellisen osoitteen piilottavan VPN-ohjelman. Sen löytyessä katsojan tietokoneelta, Yle keskeytti ohjelmistonsa lataamisen. Tilanne korjaantuu poistamalla VPN-ohjelma tietokoneelta ja internetin selaimesta. Sinänsä laillinen VPN-ohjelma on yleisesti myyty ja tarjoaa joissakin maissa tarvittua yksityisyyden suojaa. Ylen johdon kanssa on keskusteltu ulkosuomalaisten erityisestä tiedontarpeesta ja kannustettu tuottamaan omaa lasten ja nuorten ohjelmistoa suomen kielen ja kulttuurin tukemiseksi maailmalla. Ylen ohjelmatarjonnan lisääminen maailmalla oleville suomalaisille on esillä käynnissä olevassa hallituksen ulkosuomalaisstrategiatyössä 2022 – 2026.

44. Ulkosuomalaisparlamentin ja Suomi-Seuran kommunikaatiomenetelmien päivittäminen

Päätöslauselmaa toteutetaan. Ulkosuomalaisten asiantuntija- ja palvelujärjestö Suomi-Seuran tehtävänä on (säännöt §2)

- 1) vahvistaa ulkosuomalaisten yhteyksiä Suomeen ja suomalaisuuteen;
- 2) lujittaa kotimaan siteitä ulkosuomalaisiin ja vahvistaa Suomi-kuvaa maailmalla;
- 3) edistää suomalaisen identiteetin ja kulttuurin vaalimista maailmalla;
- 4) harjoittaa ulkosuomalaisten edunvalvontaa;
- 5) edistää ulkosuomalaisten sosiaalisia ja sivistyksellisiä oloja;
- 6) edistää ulkosuomalaisuutta koskevaa tutkimusta;

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys (säännöt §3):

- 1) edistää ulkosuomalaisten ja kotimaassa asuvien vuorovaikutusta;
- 2) järjestää ja tukee ulkosuomalaisten tapahtumia Suomessa ja ulkomailla;
- 3) valvoo ulkosuomalaisten etuja kotimaassa;
- 4) tukee ulkosuomalaisten sosiaalisia ja sivistyksellisiä oloja edistävää toimintaa;
- 5) neuvoo ja opastaa Suomesta ulkomaille lähteviä, ulkosuomalaisia ja paluumuuttajia;

- 6) harjoittaa alaan liittyvää viestintää ja julkaisutoimintaa;
- 7) järjestää ulkosuomalaisparlamentin istuntoja, kokouksia, esitelmä-, koulutus- ja muita vastaavia tilaisuuksia;
- 8) ylläpitää yhteyttä viranomaisiin, laitoksiin ja järjestöihin

Suomi-Seuran käytössä olevat viestintäkanavat:

- neljä kertaa vuodessa julkaistu [Suomen Silta](#) -lehti (Finlandsbron, Finland Bridge). Vapaasti sähköisesti luettava versio on näköislehti. Sähköisessä lehdessä on käännöksiä.
- Kuukausittainen jäsenasiaa sisältävä sähköinen yleinen [uutiskirje on tilattavissa vapaasti seuran kotisivulta](#). Se sisältää USP:n toiminnan kohokohtia ja sähköpostitetaan myös USP-yhteisöjen yhteysosoitteisiin. *Yhteisöjen uutiskirje*, lokakuusta 2020 alkaen on uusi julkaisu yhteisöille neljästi vuodessa.
- Suomi-Seura ry:n kotisivu [suomi-seura.fi](#). Seuran [usp.fi](#) -sivusto kertoo ulkosuomalaisparlamentista ja tukee sen alueiden edustajien (puhemiehistön jäsenten varapuhemiesten) työtä. USP:n sivuston Itä-Euroopan osiossa voi olla tekstejä kyrillisin kirjaimin.
- Helposti löydettävää selkeää tietoa kohderyhmille tarjotaan neuvontakanavien sähköpostin, puhelimen ja chatin välityksellä ja syksystä 2020 alkaen verkkosivuilla [Perhe maailmalla](#), [Nuoret maailmalla](#) ja [Seniorit maailmalla](#).
- Suomi-Seuran sosiaalisen median kanavat ovat Facebook: [Suomi-Seura ry](#), Twitter: [@SuomiSeuraryFI](#), Instagram ja YouTube: *Suomi-Seura ry (Helsinki)*. Facebook-sivuun [Ulkosuomalaisparlamentti](#) liittyy 10. istunnon [tapahtumasivu](#) ja [ryhmä](#).
- Ulkosuomalaisparlamentti siirtyi istunnon 2017 työjärjestyksen päivityksellä ensisijaiseen sähköiseen istuntopostitukseen ja -ilmoittautumisiin. Kirjepostia käytetään tarvittaessa.

45. Ulkosuomalaisen sähköisen median avustaminen

Päätöslauselma toteutui osittain. Ulkosuomalaisen median (painetut lehdet, radiot, verkkomedia) rooli korostui entisestään koronaviruspandemian aikana. Viestinnän tarve kasvoi, samalla kun medioiden mainostulot romahtivat. Suorien analogisten radiokuulijoiden kuukausiluvut voivat liikkua kymmenissä tuhansissa, ja niiden nettiradiokävijöiden kuukausiluvut sadoissa tuhansissa. Ulkosuomalaisten radiopalveluiden tarve on kasvanut esimerkiksi Ruotsissa, Virossa, Espanjassa, Yhdysvalloissa ja Australiassa.

Suomi-Seura kannusti valtiota huomioimaan ulkosuomalaismedian hankkeissa edistää valtionavustusta journalistisen sisällön tuottamiseen ([lausunto valtionavustuksesta journalistisen sisällön edistämiseen](#), 31.7.2020). Eduskunta otti valtion lisätalousarvion yhteydessä kesän kynnyksellä 2020 kantaa mediatuen laajuuteen. Lokakuussa työryhmä kuitenkin rajasi ulkosuomalaismedian pois asetuksesta; hallituksen esityksen korona-avustus koskee vain Suomessa toimivia yrityksiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan Suomi-Seuralle vuosittain osoitettua määrärahaa voi jakaa myös ulkosuomalaismedian avustuksina, jota on priorisoitava sisäisesti sähköisen median tarpeiden huomioimiseksi. Seura jakaa OKM:n määrärahasta vuosittain pieniä avustuksia ulkosuomalaisyhteisöille ja ulkosuomalaismedioille. Avustuksia anotaan 28.2. mennessä ja hallitus tekee avustuspäätökset (<https://suomi-seura.fi/avustukset-ulkosuomalaisyhteisöille-ja-medialle-2020/>). Vuonna 2021 avustuksia kohdennettiin digitaalisiin hankkeisiin ja ulkosuomalaismedian tukemiseen.

46. Inkerinsuomalaiseen kulttuuriyhteistyöhön sähköinen arkisto

(Aiemmat päätöslauselmat 28/2012)

Päätöslauselma toteutui. Inkerinsuomalaisten pyrkimyksiä luoda sähköinen arkisto ja tietopankki tuetaan ja vedottiin Suomen valtioon resurssien saamiseksi sellaisen kokonaisuuden luomiseen, joka sähköisen verkoston muodossa tuo internet-alustalle hajallaan olevia inkerinsuomalaisesta kulttuurista ja historiasta kiinnostuneita toimijoita ja tietoa. Opetus- ja kulttuuriministeriön (2018) vastauksen henki on kartoittaa yhteistyömuotoja ja voimavaroja;

"inkeriläisten aineistot ovat tutkimuksellisesti ja kulttuuriperinnön näkökulmasta merkittäviä. Niiden digitalisointi ja saaminen yhteisen sivuston/portaalin kautta käytettäväksi olisi sinänsä perusteltua. Kansallisarkistossa olevaa materiaalia ei ole digitoitu, mutta Kansallisarkisto on keskustellut eri tahojen kanssa yhteisen sivuston tuottamisesta, mikäli Kansallisarkisto saisi hankkeeseen ulkopuolista rahoitusta. [-] Hankkeen toteuttamisessa on tärkeää noudattaa kulttuuriperintöaineistojen digitoinnissa yleisesti käytössä olevia standardeja, jotka mahdollistavat digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen hallinnan, löydettävyyden, yhdistettävyyden ja säilymisen. OKM:llä ei ole osoitettavissa tarkoitukseen sopivia voimavaroja."

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura sai 2018 30 000 € Wihurin rahaston apurahana arkisto- ja muistiorganisaatiohankkeeseen (Maiju Putkonen: [Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun](#)). Keruun lisäksi varoja tarvittaisiin esillepanoon, näyttelyiden kokoamiseen ja julkaisuun. Aihetta käsiteltiin Inkeriläisten suurjuhlassa Finlandia-talossa 5.10.2019, johon Suomi-Seura osallistui. Seura toi sosiaalisessa mediassa esiin Kansallismuseon näyttelyä [Inkeriläiset – unohdetut suomalaiset](#) (1-7/2020, käsikirjoitus: Lea ja Santeri Pakkanen, visuaalinen toteutus: Meeri Koutaniemi). Näyttely kertoi identiteetistä ja kollektiivisen muistamisen merkityksestä: miltä tuntuu vaikeneminen, ja kun vaikeneminen muuttuu unohdukseksi.

47. Ulkosuomalaisparlamentin tilit ja budjetti

Päätöslauselma ei ole vielä toteutunut. Osa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) Suomi-Seuralle myöntämästä toiminta-avustuksesta käytetään ulkosuomalaisparlamentin toimintaan sekä istuntojen järjestämiseen. OKM on pyrkinyt takaamaan Suomi-Seuran toimintaedellytykset. Toiminta-avustus on pysynyt jokseenkin samalla tasolla järjestötukileikkauksista huolimatta. OKM:lle on useaan otteeseen esitetty, että Suomi-Seuran laajentunutta toimintakenttää ei ole huomioitu valtionavustuksessa. *Hallituksen ulkosuomalaispoliittisen ohjelman vuosiksi 2017-2021 politiikkalinjauksena on turvata Suomi-Seuran ulkosuomalaisparlamentin toimintaedellytykset.* Parhailaan valmistellaan hallituksen uutta ulkosuomalaispoliittista strategiaa vuosille 2022 – 2026, jossa tavoitteena on saada riittävät resurssit Suomi-Seuralle ulkosuomalaisparlamentin toiminnan kehittämiseksi. Haasteena tulevana vuosina on koronapandemian vaikutukset valtionalouteen.

48. Ulkosuomalaisparlamentin kotisivut ja parlamentin lomakkeet myös venäjäksi – Создание сайта www.usp.fi и регистрационных форм на русском языке

Ei toimenpiteitä. Ulkosuomalaisparlamentin sääntöjen 9 artiklan mukaisesti parlamentin käyttämät kielet ovat suomi, ruotsi, englanti ja venäjä. Perustavassa istunnossa 1997 yhteisesti sovitun käytännön mukaisesti venäjän kielen tulkkausta tarvitsevat huolehtivat itse tulkkauksesta ja käännöstarpeista. Tämä on ollut toimiva käytäntö eikä USP:n sääntöihin/työjärjestykseen tältä osin ole esitetty muutoksia. Lomakkeiden kääntämiseen venäjäksi ei tällä hetkellä ole resursseja. USP-sivusto usp.fi on rakennettu WordPress-alustalle, joka on yhteensopiva kyrillisten kirjaimien kanssa.

49. Ansiomerkkijärjestelmä ulkosuomalaisparlamentille

Ei toimenpiteitä. USP on osa Suomi-Seuraa, jonka tuella parlamentti toimii. Seuran ansiomerkkien jakokriteerejä voidaan soveltaa myös USP:n piirissä toimiviin henkilöihin.

50. Ulkosuomalaisparlamentin säännöt ratifioineen passiivisen yhteisön poistaminen sen piiristä

Ei toimenpiteitä. [Päätöslauselma 25/2005](#) antaa mahdollisuuden poistaa USP:n rekisteristä yhteisö, joka ei ole päivittänyt yhteystietojaan kolmeen istuntokauteen. Tätä ei ole syytä tiukentaa. Käytännössä alueen edustajan vahvistus edistää ratifioinnin purkamista.

51. Tarkkailijoiden asema ulkosuomalaisparlamentissa

Päätöslauselma toteutui. Ulkosuomalaisten yhteisöjen istunnon tarkkailijoiden asema vahvistui, kun tarkkailijat lisätiin työjärjestyksen 3 § ja 4 § pykäliin. Puhemiehistö on todennut tarkkailijoista ulkosuomalaisparlamentissa mm., että heidän osallistumisensa istuntoon ja sen valiokuntiin edistää osallisuutta ja tiedon kulkua, täydentäen yhteisöjen tyypillistä vain yhden äänivaltaisen edustajan läsnäoloa; tarkkailijoiden osallistumiskulut ovat samat kuin edustajien; tarkkailijoiksi on valittu uusia tai nuoria joita halutaan tukea; ja että kun kaikki istunto-osallistujat seuraavat ilmoittautumisprosessia, voi järjestäjä resurssoida valiokuntatilat ja tulkit tarpeen mukaan.

52. Sosiaalisen median (SOME) ryhmät ulkosuomalaisparlamentin toiminnassa

Päätöslauselma hylättiin.

53. Aloitteiden tekeminen ulkosuomalaisparlamentin alueen nimissä mahdolliseksi aluekokouksen päätöksellä

Päätöslauselma toteutui. Aloitteen tekemisen prosessia sujuvoitettiin siten, että alueen yhteisöt voivat yhdessä jättää aloitteen, jossa on vain yhden USP:n yhteisön virallinen allekirjoitus. Muut aloitetta tukevat yhteisöt voivat sähköpostitse puheenjohtajan tai muun allekirjoitus-oikeuden omaavan jäsenen lähettämänä ilmoittaa tukevansa aloitetta.

54. Nuorten vaikutusmahdollisuudet ulkosuomalaisparlamentissa

Tavoite osin toteutunut. Suomi-Seura teki yhteistyössä USP:n puhemiehistön ja ulkosuomalaisnuorten kanssa *USP:n ulkosuomalaisnuorten ohjelman*, joka tarkastelee ulkosuomalaisnuorten tilannetta ja toimintamahdollisuuksia, ja luo suuntaviivat kehittämistyölle. Ohjelman toteutumista seurataan USP:n nuorisovaliokunnassa. Nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen tukemiseksi Suomi-Seura järjesti 6.5.2021 nuorten kuulemisen ”Nuorten foorumin” yhteistyössä Aalto yliopiston Design for Government -hankkeen kanssa. Sen kokemukset ja terveiset välitetään 10. istunnolle. Ulkosuomalaisten kuulemisen mallia kehitetään osana hallituksen ulkosuomalaisstrategiahanketta.

55. Sähköpostin käyttö istuntoposituksessa

Päätöslauselma toteutui. Ulkosuomalaisparlamentin työjärjestyksen 2 § ja 4 § muutoksilla Suomi-Seura ry lähetti joulukuussa 2019 kaikille USP-yhteisöille kutsun 10. istuntoon 2020 ensisijaisesti sähköpostitse. Istunnon siirryttyä vuoteen 2021, lähetettiin uudet istuntokutsut sähköisesti joulukuussa 2020. Ilmoittautuneet saivat istunnon materiaalin kuukautta ennen istuntoa

ensisijaisesti sähköpostitse. Samoin heille ja kaikille USP-yhteisöille toimitetaan istunnon pöytäkirja ensisijaisesti sähköpostitse kolmen kuukauden sisällä istunnosta.

56. Työryhmän perustaminen ulkosuomalaisparlamentin kulttuuripoliittisen ohjelman luomiseksi

Päätöslauselma toteutui. Puhemiehistö selvitti mahdollisen kulttuuripoliittisen työryhmän perustamista, ja antoi asian Suomi-Seuran hallituksen käsiteltäväksi. Suomi-Seuran tehtävänä on (vuodesta 1927) edistää suomen kielen ja kulttuurin vaalimista maailmalla. Hallitus päätti, ettei se ryhdy laatimaan erillistä kulttuuripoliittista ohjelmaa. Hallitus ottaa erikseen kantaa hanke-ehdotuksiin, jotka omalta osaltaan edistävät Suomi-Seuran tarkoitusta edistää suomalaisen identiteetin ja kulttuurin vaalimista maailmalla.

(*)